

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
АНТИКОРУПЦІЯ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ**

Спеціальність: **D4 «Публічне управління та адміністрування»**
Освітньо-професійна програма: **Управління у сфері охорони здоров'я**
Код освітнього компонента в освітньо-професійній програмі: **ВК 3**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **заочна**
Рік навчання: **1**
Семестр(и): **II (весняний)**
Тип освітнього компонента: **вибірковий**
Навчальний рік: **2025–2026**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити **освітні компоненти правового та соціально-економічного профілю**

Кафедра/підрозділ: **кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, пр. Науки, 4, корпус А, 3 поверх, кафедра судової медицини, медичного правознавства імені засл. проф. М.С. Бокаріуса, вул. Амосова, 35, філія № 2 Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи, 3 поверх**

Керівник освітнього компонента: **проф. Мельниченко Олександр Анатолійович, доц. Кривенко Олександр Іванович**
email: **oa.melnychenko@knmu.edu.ua, oi.kryvenko@knmu.edu.ua**

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5931>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Європейський вектор розвитку передбачає, що Україна буде, окрім іншого, неухильно дотримуватися принципів нульової толерантності до фактів корупції і порушення академічної та професійної доброчесності. Особливо важливо, щоб молоді фахівці від початку своєї професійної діяльності стали протагоністами означених цінностей. Тому слід їх не лише усіяко популяризувати, а й озброювати відповідним методологічним забезпеченням і ознайомлювати з кращими практиками у цій царині.

МЕТА КУРСУ: оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками протидії корупції та забезпечення дотримання принципів доброчесності.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

РН 08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (2 год.):**

1. Протидія корупції та доброчесність.

Перелік тем практичних занять (8 год.):

Тема 1 Протидія корупції. Корупція: сутність та значення. Суб'єкти та об'єкти корупційних відносин. Корупція в органах державного управління та органах місцевого самоврядування. Перелік посад з високим і підвищеним рівнем корупційних ризиків. Політична корупція. Причини (економічні, правові, організаційно-управлінські, політичні, соціально-психологічні), прояви (політичні, правові, соціально-економічні...) корупції та її наслідки. Державна політика протидії корупції: сутність, значення, мета, завдання. Управління корупційними ризиками. Роль Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України у протидії корупції. Міністерство

внутрішніх справ України. Міністерство юстиції України. Національна поліція України. Служба безпеки України. Державна фінансова служба України. Національне антикорупційне бюро України. Національне агентство з питань запобігання корупції. Державне бюро розслідувань. Національна рада з питань антикорупційної політики. Агентство з розшуку та менеджменту активів (Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних й інших злочинів). Управління запобігання корупції та проведення люстрації. Генеральна прокуратура України. Спеціалізована антикорупційна прокуратура. Вищий антикорупційний суд. Координаційний комітет по боротьбі з корупцією. Transparency International. Єдиний державний реєстр громадян, котрі скоїли корупційні злочини. Єдиний реєстр досудових розслідувань. Єдиний державний реєстр декларацій. Система ProZorro. Концепція протидії корупції в Україні. Закон України «Про запобігання корупції». Стратегія комунікації у сфері запобігання та протидії корупції на період до 2025 року. Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення економічного зростання, стимулювання розвитку регіонів і запобігання корупції». Рівень і масштаби корупції: українські та світові реалії. Адміністративна, дисциплінарна, кримінальна та соціальна відповідальність за причетність до корупції. Судова практика притягнення до відповідальності корупціонерів. Правові, психологічні, технічні, репресивні та регламентаційні заходи, спрямовані на протидію корупції. Кращі світові практики протидії корупції. Пріоритетні напрями вдосконалення протидії корупції.

Тема 2 Академічна доброчесність. Сутність поняття «академічна доброчесність». Академічний плагіат. Обман. Залучення підставних осіб. Тиск. Підказка. Контрактне виконання завдання. Конфлікт інтересів. Хабарництво. Непрозорі оцінювання. Непередбачуване співробітництво. Перевищення повноважень. Почесне авторство. Примарне авторство. Примусові благодійні внески. Примусова праця. Саботаж. Самоплагіат. Списування. Фабрикація. Фальсифікація. Кодекс академічної доброчесності. Основні принципи академічної доброчесності в освітньому процесі. Повноваження Комісії з академічної доброчесності, етики і управлінні конфліктами. Види стягнень щодо педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників ЗВО. Види стягнень щодо здобувачів вищої освіти. Пропозиції щодо розвитку академічної доброчесності в освітньому процесі та в науковій діяльності.

Тема 3 Професійна доброчесність. Сутність поняття «професійна доброчесність». Посадові інструкції. Корпоративна культура. Псування майна. Байдужість. Саботаж. Порушення трудової дисципліни. Грубість. Мобінг. Перевищення повноважень. Нецільове використання ресурсів. Маніпулювання з оплатою праці, сплатою податків і розрахунками з партнерами. Порушення екологічних і соціальних норм. Недотримання медичних протоколів. Надання неякісних медичних і/чи супутніх послуг. Здирництво. Хабарництво. Примусова праця. Соціальна, дисциплінарна, фінансова, адміністративна, матеріальна та кримінальна відповідальність за порушення принципів професійної доброчесності. Пропозиції щодо розвитку професійної доброчесності.

Тема 4 Виборча і політична доброчесність. Організація виборчого процесу. Добір членів виборчих дільниць та матеріально-технічне забезпечення їхньої діяльності. Приведення у відповідність до реалій списків виборців. Реєстрація на вибори кандидатів з числа політичних партій та окремих осіб. Контроль міри доброчесності передвиборчої кампанії. Забезпечення правомірності процесу голосування, підрахунку голосів та оскарження результатів виборів. Специфіка передвиборчих обіцянок і міра їх практичного виконання.

Тема 5 Побутова доброчесність. Ставлення до себе. Взаємовідносини у сім'ї, з родичами, друзями, знайомими, сусідами, пересічними людьми. Булінг. Харасмент. Дотримання правил проживання в багатоквартирному будинку (гуртожитку, готелі...). Дотримання правил поведінки в громадських місцях. Дотримання правил дорожнього руху. Дотримання правил пожежної безпеки.

Перелік тем самостійної роботи здобувачів вищої освіти (80 год.)

1. Адміністративна відповідальність за порушення принципів професійної доброчесності.

2. Агентство з розшуку та менеджменту активів (Національне агентство України з питань виявлення, розшуку і управління активами, одержаними від корупційних й інших злочинів).
3. Адміністративна відповідальність за причетність до корупції.
4. Академічний плагіат.
5. Байдужість як вияв порушення професійної доброчесності.
6. Види стягнень щодо здобувачів вищої освіти.
7. Види стягнень щодо педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників ЗВО.
8. Вищий антикорупційний суд.
9. Генеральна прокуратура України.
10. Грубість як вияв порушення професійної доброчесності.
11. Державна політика протидії корупції: сутність, значення, мета, завдання.
12. Державна фінансова служба України.
13. Державне бюро розслідувань.
14. Дисциплінарна відповідальність за порушення професійної доброчесності.
15. Дисциплінарна відповідальність за причетність до корупції.
16. Економічні причини і прояви корупції та її наслідки.
17. Єдиний державний реєстр громадян, котрі скоїли корупційні злочини.
18. Єдиний державний реєстр декларацій.
19. Єдиний реєстр досудових розслідувань.
20. Закон України «Про запобігання корупції».
21. Залучення підставних осіб як вияв порушення академічної доброчесності.
22. Заходи регламентації, спрямовані на протидію корупції.
23. Здирництво як вияв порушення професійної доброчесності.
24. Кодекс академічної доброчесності.
25. Контрактне виконання завдання як вияв порушення академічної доброчесності.
26. Конфлікт інтересів.
27. Концепція протидії корупції в Україні.
28. Координаційний комітет по боротьбі з корупцією.
29. Корпоративна культура.
30. Корупція в органах державного управління і органах місцевого самоврядування.
31. Корупція: сутність та значення.
32. Кращі світові практики протидії корупції.
33. Кримінальна відповідальність за порушення професійної доброчесності.
34. Кримінальна відповідальність за причетність до корупції.
35. Маніпулювання з оплатою праці, сплатою податків і розрахунками з партнерами як вияв порушення професійної доброчесності.
36. Матеріальна відповідальність за порушення професійної доброчесності.
37. Міністерство внутрішніх справ України.
38. Міністерство юстиції України.
39. Надання неякісних медичних і/чи супутніх послуг.
40. Національна поліція України.
41. Національна рада з питань антикорупційної політики.
42. Національне агентство з питань запобігання корупції.
43. Національне антикорупційне бюро України.
44. Недотримання екологічних і соціальних норм як вияв порушення професійної доброчесності.
45. Недотримання медичних протоколів як вияв порушення професійної доброчесності.
46. Недотримання трудової дисципліни як вияв порушення професійної доброчесності.
47. Непередбачуване співробітництво як вияв порушення академічної доброчесності.
48. Непрозоре оцінювання як вияв порушення академічної доброчесності.
49. Нецільове використання ресурсів як вияв порушення професійної доброчесності.

50. Обман як вияв порушення академічної доброчесності.
51. Організаційно-управлінські причини і прояви корупції та її наслідки.
52. Основні принципи академічної доброчесності в освітньому процесі.
53. Перевищення повноважень як вияв порушення академічної доброчесності.
54. Перевищення повноважень як вияв порушення професійної доброчесності.
55. Перелік посад з високим і підвищеним рівнем корупційних ризиків.
56. Підказка як вияв порушення академічної доброчесності.
57. Повноваження Комісії з академічної доброчесності, етики та управлінні конфліктами.
58. Політична корупція.
59. Політичні причини і прояви корупції та її наслідки.
60. Політичні прояви корупції та її наслідки.
61. Посадові інструкції.
62. Почесне авторство як вияв порушення академічної доброчесності.
63. Правові заходи, спрямовані на протидію корупції.
64. Правові причини і прояви корупції та її наслідки.
65. Правові прояви корупції та її наслідки.
66. Примарне авторство як вияв порушення академічної доброчесності.
67. Примусова праця як вияв порушення академічної доброчесності.
68. Примусова праця як вияв порушення професійної доброчесності.
69. Примусові благодійні внески як вияв порушення академічної доброчесності.
70. Пріоритетні напрями вдосконалення протидії корупції.
71. Пропозиції щодо розвитку академічної доброчесності в освітньому процесі та в науковій діяльності.
72. Пропозиції щодо розвитку професійної доброчесності.
73. Психологічні заходи, спрямовані на протидію корупції.
74. Псування майна як вияв порушення професійної доброчесності.
75. Репресивні заходи, спрямовані на протидію корупції.
76. Рівень та масштаби корупції: українські та світові реалії.
77. Роль Верховної Ради України у протидії корупції.
78. Роль Кабінету Міністрів України у протидії корупції.
79. Саботаж як вияв порушення академічної доброчесності.
80. Саботаж як вияв порушення професійної доброчесності.
81. Самоплагіат як вияв порушення академічної доброчесності.
82. Система ProZorro.
83. Служба безпеки України.
84. Соціальна відповідальність за порушення принципів професійної доброчесності.
85. Соціальна відповідальність за причетність до корупції.
86. Соціально-економічні прояви корупції та її наслідки.
87. Соціально-психологічні причини і прояви корупції та її наслідки.
88. Спеціалізована антикорупційна прокуратура.
89. Списування як вияв порушення академічної доброчесності.
90. Стратегія комунікації у сфері запобігання та протидії корупції на період до 2025 року.
91. Суб'єкти та об'єкти корупційних відносин.
92. Судова практика притягнення до відповідальності за факти корупції.
93. Сутність поняття «академічна доброчесність».
94. Сутність поняття «професійна доброчесність».
95. Технічні заходи, спрямовані на протидію корупції.
96. Тиск як вияв порушення академічної доброчесності.
97. Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення економічного зростання, стимулювання розвитку регіонів і запобігання корупції».
98. Управління запобігання корупції та проведення люстрації.
99. Управління корупційними ризиками.

100. Фабрикація як вияв порушення академічної доброчесності.
101. Фальсифікація як вияв порушення академічної доброчесності.
102. Фінансова відповідальність за порушення принципів професійної доброчесності.
103. Хабарництво як вияв порушення академічної доброчесності.
104. Хабарництво як вияв порушення професійної доброчесності.
105. Transparency International.

СРС спрямована на поглиблення й закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, виконання вправ і практичних робіт, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>).

Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка порушення граничних термінів виконання індивідуального завдання, яке слід перевірити упродовж 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал (АСУ). Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70–120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Оцінка з освітнього компонента виставляється лише здобувачам вищої освіти, яким зараховані усі підсумкові заняття та залік. Оцінка за залік становить від 120 до 200 балів.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи у межах вивчення освітнього компонента: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1–2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі вищої освіти з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи у межах вивчення освітнього компонента:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона;
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото;
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle.

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Антикоруptionний менеджмент: підручник. Київ: ЦУЛ, 2021. 768 с.
2. Бондаренко О.С. Концепція кримінально-правової протидії корупції: монографія. Суми: Вид-во СумДУ, 2021. 472 с.
3. Висоцька Л., Кирилова Д. CASE: академічна доброчесність: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг: ВСП «КРФК НАУ», 2022. 60 с.
4. Гаєв Є.О. Шість уроків з академічної доброчесності: навчальний посібник. Київ: Вид-во НАУ, 2020. 42 с.
5. Гребенюк Т.В. Академічна доброчесність: навчальний посібник. Запоріжжя: Вид-во ЗДМУ, 2021. 108 с.
6. Запобігання корупції у приватному секторі: монографія / за заг. ред. Б.М. Головкина. Харків: Право, 2020. 286 с.
7. Кікалішвілі М.В. Стратегія й тактика протидії корупційній злочинності в Україні: монографія. Запоріжжя: Гельветика, 2020. 415 с.
8. Кубаєнко А. Антикоруptionний менеджмент: методичні рекомендації. Одеса: Фенікс, 2023. 54 с.
9. Кубаєнко А., Крижановська О. Антикоруptionне право та основи Е-декларування: навчально-методичний посібник. Одеса: Фенікс, 2023. 150 с.
10. Литвиненко В.І., Лісовська Ю.П., Лісовський П.М. Антикоруptionне право: навчальний посібник. 2018. С. 64–73.
11. Мельниченко О.А., Кривенко О.І., Єрьоменко Г.В., Косенко А.В. Доброчесність: сутність, види, елементи, державна політика. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 4. С. 341–353. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4\(34\)-341-353](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4(34)-341-353)
12. Мельниченко О.А., Набока Л.В., Ваніна Я.А. Взаємозв'язок антикорупційної політики держави та державної політики щодо протидії рейдерству. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 4. С. 657–666. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4\(14\)-657-666](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4(14)-657-666)
13. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. SAIUP, 2021. 41 с.
14. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / за заг. ред. Т.О. Коломосьць, В.К. Колпакова. Запоріжжя: Гельветика. 2019. 588 с.
15. Основи публічного управління та антикорупційна діяльність: навчальний посібник / за заг. ред. Є.Г. Карташова, А.П. Миколайця. Київ: Освіта, 2020. 303 с.
16. Романов М.В. Основні засади запобігання корупції. Харків: Права людини, 2017. 176 с.
17. Рускуліс Л. Академічна доброчесність: навчально-методичний посібник. Миколаїв: Іліон, 2022. 86 с.
18. Трепак В.М. Протидія корупції в Україні: теоретико-прикладні проблеми: монографія. Львів: Вид-во ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 442 с.
19. Франчук В. Правопорушення, пов'язані з корупцією: адміністративно-правові засади протидії: монографія. Варшава: Księgarnia internetowa Difin, ЛьвівДУВС, 2021. 183 с.
20. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення: підручник / за заг. ред. В.Я. Настюка. Харків: Право, 2019. 512 с.

Завідувач кафедри громадського здоров'я
та управління охороною здоров'я

Катерина ПОМОГАЙБО